

PATVIRTINTA
Prienu rajono savivaldybės
socialinių paslaugų centro direktoriaus
2020 m. balandžio 27 d.
įsakymu Nr. (1.10)-IV-122
(Nauja redakcija
2021 m. sausio 27 d.
įsakymu Nr. (1.10)-IV-34)

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ CENTRO PARAMOS ŠEIMAI SKYRIAUS PASLAUGŲ GAVĖJŲ ĮGALINIMO KONCEPCIJA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Prienu rajono savivaldybės Socialinių paslaugų centro (toliau – Centras) Paramos šeimai skyriaus paslaugų gavėjų įgalinimo koncepcija apibrėžia procesą, kuris prasideda pradėjus teikti paslaugas ir trunka tol, kol paslaugų gavėjas yra Centro specialistų priežiūroje. Įgalinimas Centre vyksta individualiame ir šeimos lygmenyse, bei kuriant įgalinančią aplinką.

2. **Įgalintas paslaugų gavėjas** pilnai įsitraukia į pagalbos šeimai planavimą, stebėseną, teikimo ir vertinimo procesą ir **GEBA**: pripažinti ir valdyti savo ligas, naudotis savo teisėmis, įsidarbinti ir turėti pastovias pajamas, pozityviai bendrauti, įsivardinti savo ir šeimos poreikius, tinkamai auklėti savo vaikus ir jais rūpintis, užtikrinti vaikų asmens higieną, užtikrinti būsto stabilumą, planuoti pajamas ir išlaidas, panaudoti išmokus naujus socialinius įgūdžius. (žr. 1 priedą).

II. ĮGALINANČIOS APLINKOS KŪRIMAS

3. **Įgalinančios aplinkos kūrimas** – paslaugų gavėjų pilnavertis įtraukimas į sprendimų priėmimo procesus, žinojimas savo teisių ir dalyvavimas kuriant taisykles, priimant atsakingus ir argumentuotus pasirinkimus, mokymasis vertybių ir jų puoselėjimo, palaikymo socialinių ryšių su visuomene, skatinimas įveikti socialinę atskirtį.

4. Įgalinančios aplinkos veiksniai:

4.1. **Pagarbaus kontakto ir pozityvaus santykio užmezgimas** su paslaugų gavėjais. Atvejo vadybininkas ir socialinis darbuotojas vyksta susipažinti su šeima ir joje augančiais vaikais, išklausa paslaugų gavėjų nuomonę dėl šeimos situacijos. Šeima supažindinama su priežastimis, kurios lėmė atvejo vadybos proceso inicijavimą, pasikeičiama kontaktais, susitariama dėl tolimesnio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo šeimai;

4.2. Paslaugų gavėjo įtraukimas į pagalbos asmeniui (šeimai) proceso planavimą:

- kartu su paslaugų gavėju atliekamas **pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimas**, kurio metu išryškėja asmens (šeimos) rizikos veiksniai, lemiantys socialinių paslaugų planavimą;

- **atvejo nagrinėjimo posėdžio** metu išklausa šeimos narių nuomonę dėl vaiko ir šeimos situacijos, pagrindinių problemų, galimų jų priežasčių ir sprendimo būdų;

- **pagalbos planas šeimai** sudaromas atsižvelgiant į šeimos nuomonę, posėdyje dalyvavusių specialistų pateiktas rekomendacijas dėl paslaugų ir pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo išvadas;

4.3. Emocinis palaikymas:

- pripažįstamos paslaugų gavėjo stiprybės ir trūkumai;
- pastebimos ir skatinamos nuolatinės asmens (šeimos) pastangos sprendžiant problemas, gerinant šeimos situaciją;

- pozityvus reagavimas ir kartu su paslaugų gavėju aptariami konkretūs–įsigalavimo veiksmai;
- emocinis paslaugų gavėjų palaikymas pasitelkiant profesinę kompetenciją, geruosius darbinius pavyzdžius, laikantis konfidencialumo principo.

III. ĮGALINIMAS INDIVIDUALIAME LYGMENYJE

5. **Individualus įgalinimas** – paremtas paslaugų gavėjų savarankiškumu, didėjančiu tikėjimo savimi jausmu, išsikeltų tikslų siekimu ir suvokiama galimybe kontroliuoti savo gyvenimą.

6. **Individualaus įgalinimo tikslas** – sumažinti socialinių paslaugų gavėjo, atsidūrusio probleminėje situacijoje, bejėgiškumą, skatinama keistis ir keisti savo aplinką, kritiškai ir atsakingai mąstyti bei veikti, suteikiama pasirinkimo galimybių įvairovė, reikiamos žinios, įgūdžiai, ištekliai, prisiimant atsakomybę už savo poelgius ir gyvenseną. Skatinant asmens gebėjimą pačiam tvarkytis savo gyvenimą ir pajusti pasitikėjimą savimi, siekiama įtvirtinti didesnę atsparumą ir orientuojamasi į ilgalaikę perspektyvą, kad ilgainiui paslaugų gavėjo stiprybės – vidiniai ir išoriniai ištekliai – nusvers, ir jis gebės savarankiškai spręsti iškilusias problemas.

7. **Individualaus įgalinimo veiksmai ir priemonės:**

7.1. bendraujame su paslaugų gavėju veiksmingai, nuoširdžiai, renkame būtiną informaciją;

7.2. atkreipiame dėmesį į paslaugų gavėjų asmenines istorijas, jų įtaką savarankiškam funkcionavimui;

7.3. atkreipiame dėmesį į socialinių paslaugų gavėjų psichologines, fiziologines ir socialines problemas;

7.4. supažindiname paslaugų gavėjus su jų teisėmis ir skatiname jomis naudotis;

7.5. atsakingas darbuotojas, atsižvelgdamas į individualius paslaugų gavėjo poreikius, parengia individualų pagalbos planą šeimai, o metų eigoje jį peržiūri, esant reikalui, koreguoja;

7.6. paslaugų gavėjai patys apsibrėžia savo poreikius ir siekius, taip stipriname socialinių paslaugų gavėjo sąmoningumą bei skatiname prisiimti atsakomybę už save ir savo veiksmus;

7.7. teikiant socialines paslaugas atkreipiame dėmesį ir parodome paslaugų gavėjui jo stipriąsias puses;

7.8. inicijuojame motyvacinis pokalbius, taip skatiname, motyvuojame socialinių paslaugų gavėjus tapti savarankiškais, patiems tvarkytis savo gyvenimą ir pajusti pasitikėjimą savimi;

7.9. leidžiame paslaugų gavėjui laisvai rinktis įgalinančias priemones;

7.10. pastebime įgalinimą konkrečiu atveju ir pozityviai reaguojame;

7.11. įtraukiame šeimos narius, kalbame ir ieškome geriausių sprendimo būdų;

7.12. konsultuojame individualiai (socialinis darbuotojas, psichologas, priklausomybių konsultantas ir kt.);

7.13. taikome grupinio socialinio darbo metodą (Linas, Trampinas, pozityvi tėvystė, „Šeimų klubas“, psichologinės šeimos terapijos, mediacija ir kita);

7.14. padedame paslaugų gavėjui atrasti autoritetą, kurio pavyzdys galėtų daryti įtaką paslaugų gavėjo pasirinkimui;

7.15. pateikiame geruosius pavyzdžius;

7.16. suteikiame informaciją paslaugų gavėjui aktualiais klausimais.

8. **Individualų įgalinimą rodantys požymiai:**

- dalyvavimas sprendimų priėmimo;

- informuotumas;

- motyvacija;

- pasitikėjimas, atvirumas, gebėjimas pasirūpinti savimi;

- tam tikro elgesio įgūdžiai;
- pozityvus požiūris;
- komunikacija;
- grįžtamasis ryšys.

IV. ŠEIMOS ĮGALINIMAS

9. **Šeimos įgalinimas** – paremtas paslaugų gavėjų skatinimu ugdyti kritinį sąmoningumą, naudoti savitarpio pagalbos priemones, leidžiančias priimti sprendimus šeimoje, spręsti bendras problemas, mobilizuoti resursus bendram gėriui pasiekti, patiems kartu formuluojant ir išsikeliant tikslus, renkantis priemones šiems tikslams pasiekti, vertinant rezultatus.

10. **Šeimos įgalinimo tikslas** – skatinti paslaugų gavėjų gebėjimą pasitikėti savimi ir konstruktyvia kitų šeimos narių nuomone. Didinti šeimos ir joje augančių vaikų įsitraukimą į sociokultūrinę veiklą, dalyvavimą aktualiomis temomis mokymuose ir savitarpio pagalbos grupėse.

11. **Šeimos įgalinimo veiksmai:**

11.1. skiriamas dėmesys savitarpio pagalbai tarp šeimos narių, kad turintys didesnę galią nariai, padėtų silpnesniam taip, kad neužgožtų jo laisvės ir skatintų jo savarankiškumą, iniciatyvumą ir atsakomybę;

11.2. inicijuojami saugūs, pasitikėjimu paremti, santykiai;

11.3. stiprinami jų savarankiškumo gebėjimai;

11.4. ugdomas kritinis sąmoningumas.

V. PASLAUGŲ GAVĖJŲ ĮGALINIMO REZULTATŲ RODIKLIAI

12. **Centras vieną kartą per metus, lapkričio mėnesį, vertina šeimos ir individualaus įgalinimo rezultatus pagal tokius rodiklius:**

12.1. šeimos, kurioms buvo užbaigtas atvejo vadybos procesas ir jos daugiau nei 6 mėnesius gebėjo savarankiškai pasirūpinti savo vaikais, skaičiaus santykis su bendru užbaigtų atvejų skaičiumi (procentinė išraiška).

12.2. pradėjusių gydytis nuo priklausomybės alkoholiui paslaugų gavėjų skaičiaus santykis su priklausomybę alkoholiui turinčių asmenų skaičiumi (procentinė išraiška).

12.3. įsidarbinusių paslaugų gavėjų skaičiaus santykis su bedarbystės problemą turinčių asmenų skaičiumi (procentinė išraiška).

13. Paslaugų gavėjų įgalinimo rezultatai leidžia įsivertinti ir pamatuoti Centre teikiamų paslaugų rezultatyvumą ir efektyvumą.

14. Atsakingi darbuotojai susistemina gautus įgalinimo rezultatus ir kartu su kitais paslaugų teikimo rezultatais pateikia juos direktoriaus pavaduotojui socialiniams reikalams:

14.1. direktoriaus pavaduotojas socialiniams reikalams, kiekvienų metų gruodžio mėn. išanalizuoja visų paslaugų gavėjų įgalinimo rezultatų reikšmes;

14.2. bendros paslaugų gavėjų įgalinimo rezultatų reikšmės įtraukiamos į Centro ateinančių metų planą, nusimatant veiklas, priemones ir uždavinius siekiant pagerinti paslaugų gavėjų įgalinimo rezultatų reikšmes.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Įgalinimo koncepcija atnaujinama ir peržiūrima pagal poreikį.

16. Darbuotojai su Įgalinimo koncepcija supažindinami susirinkimų metu.

17. Paslaugų gavėjai su Įgalinimo koncepcija supažindinami individualiai.

18. Paslaugų gavėjams Įgalinimo koncepcija pateikiama jiems suprantamai ir aiškiai.

19. Įgalinimo koncepcija patalpinama Centro internetiniame tinklalapyje.

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ CENTRO PARAMOS ŠEIMAI SKYRIAUS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ GAVĖJŲ ĮGALINIMO KONCEPCIJA

